

РЕЦЕНЗИЯ

На дисертационен труд за присъждане на образователната и научната степен „Доктор“ по научната специалност Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура) Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по физическо възпитание.

Научен ръководител: Доц. Елеонора Милева, доктор

Рецензент: проф. Антоанета Момчилова дпн

Автор на дисертационния труд: Весела Кирилова Славова

Тема на дисертационния труд: “ Информационни и комуникационни технологии в обучението по чужд език при студенти от НСА „Васил Левски“

Кратки биографични данни за кандидата

Представеният за рецензиране дисертационен труд е предназначен за обсъждане от научно жури, определено със Заповед № 728/28.04.2014 г. на Ректора на НСА „Васил Левски“.

Весела Славова е родена на 25 октомври, 1968 г. Висшето си образование завършва в СУ „Св. Климент Охридски“, гр.София. Усъвършенства професионалните си умения със следипломна преквалификация по английски език и литература и придобива квалификация Учител по английски език.

От м. септември 1997 г. до м. май 1999 г., придобива ОКС Магистър (Управление на културното наследство и Мениджър на проекти в областта на културното наследство) в университет „Сенгор“, Александрия, Египет. От м. октомври 1988 г. до м. септември 1993 г. в СУ „Св. Климент Охридски“, София, България придобива ОКС Магистър, Френска филология със специализация – преводач, специалист по френска филология и учител по френски език и втора специалност – английски език.

Владее отлично френски, руски и английски езици писмено и говоримо.

Социалните ѝ умения и компетенции са свързани със съвместно съжителство с други хора в интеркултурно обкръжение в ситуации, в които комуникацията и екипната работа са от съществено значение (например в културата и спорта) и др., съвместно съжителство и обучение в мултикултурно обкръжение в международния франкофонски университет „Сенгор“ в Александрия, Египет по специалността управление на културното наследство.

Има 3-месечен стаж в музей в Руан, Франция и умения за работа в екип по европейски проект за изработване на учебна платформа за обучение по технически английски език в областта на спорта, НСА „В. Левски“, както и работа в екип по проект за въвеждане на дистанционното обучение в НСА „В. Левски“

Притежава компетенции и технически умения за: работа с компютри със специфично оборудване, машини и др.; работа с WORD, EXCEL, POWERPOINT, SPSS ; работа с учебната среда NICENET в преподаването на френски език в ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ в НСА „В. Левски“; работа с платформата WEB 2.0 при изготвяне на онлайн курсове за преподаване на френски език за магистърската програма „Спортна психология“ в НСА „В. Левски“.

От м. септември 1993 до м. септември 1994 г. работи като преподавател по френски език в Частно училище с преподаване на френски език „Пиер дьо Ронсар“, Банкя, гр. София, а от м. октомври 1994 г. - досега е преподавател по френски и английски език в НСА „Васил Левски“, гр. София.

Ръководител е на секция „Чужди езици“ към Департамент за езиково обучение и информационни технологии при НСА „В. Левски“, октомври 2009 – март 2012. Веселина Славова е зам.-директор на Департамент за езиково обучение и информационни технологии при НСА „В. Левски“ от м. март 2012 г. до сега.

Актуалност на дисертационния труд

Актуалността на изследвания проблем се състои в разкриването на възможността за трансформация на социалната активност при общуването на студентите спортисти в двигателна и интелектуална активност, с мултиплициращ ефект върху тяхното холистичното развитие. Това е един от евристичните елементи на научната разработка, наред с посочените в края на дисертацията и автореферата.

Актуалността на разработката произтича още и от факта, че напредъкът в областта на компютърните технологии и промените, които те носят в общуването не могат да бъдат игнорирани от образователния процес. Въвеждането им в обучението е предпоставка за качествено ново висше образование.

Чуждоезиковата подготовка на бъдещите спортни специалисти е психологопедагогическа предпоставка за личната и професионалната им реализация. Наложително е да се осъзнае необходимостта от създаването на

подходяща среда, която да провокира интереса и мотивацията им за учене. Всичко това налага както оптимизиране на традиционните методи, използвани в обучението по чужд език, така и прилагане на нови похвати и техники в учебния процес.

В този смисъл използването на новите електронни технологии при усвояването на чужд език е продиктувано от осъзнатата необходимост да се търсят нови и специфични модели за ефективно обучение.

Подобни интердисциплинарни научни проблеми изискват задълбочени знания по възрастова психология, педагогическа социология, отлична чуждоезикова подготовка, работа с WORD, EXCEL, POWERPOINT, SPSS, платформа WEB 2.0 при изготвяне на онлайн курсове за преподаване на чужди езици и др., **каквито докторантката притежава.**

На тази основа може категорично да се отчете *дисертабилността* на темата на труда, с възможности за открояване на съществени проблеми в обучението на бъдещите спортни специалисти и постигане на научно-приложни резултати с характер на приноси.

Структура и библиографска справка

Дисертационният труд е подготвен в обем от 170 стандартни страници компютърно набран текст, който включва увод, три глави, изводи и препоръки, библиография и приложение. Съдържа 159 страници основен текст с включени 12 диаграми, 18 таблици. Приложенията към дисертацията са 18 страници. Библиографията обхваща 137 заглавия, от които 52 на кирилица и 85 на латиница.

Тази структура е аргументирана и обвързва отделните глави на дисертационния труд, като същевременно изяснява тезата и решава поставените от автора задачи.

Методически инструментариум

Изследването на Весела Славова се основава на използването на съвкупност от подходи и методи. Приложени са процесуалният, аналитичният, интуитивният и системният подход, както и методите: анализ на научно-специализирана литература, педагогическо наблюдение, тестване, математико-статистически методи. За получаване на необходимата емпирична информация е приложен методът на анкетирането.

Така представените подходи и методи се подчиняват на цялостната методология на изследването. Тя осигурява логическата организация на използването им за системно проследяване на основни теоретични постановки по въпросите за прилагането на информационните и комуникационните технологии в чуждоезиковото обучение като част от образователния контекст и за изследване на отношението на студентите към уеббазираната платформа Nicenet.

Считам, че методологическият инструментариум е адекватен на задачите, които решава докторантката. Осигурена е необходимата достоверна и изчерпателна информация за комплексна оценка на качеството на приложения педагогически модел за смесено обучение по чужд език на студентите от НСА „В. Левски“.

Съдържание

В увода Славова обосновава актуалността и значимостта на темата. В трите глави на дисертационния труд последователно са изследвани теоретичните, методологичните и приложните въпроси на условията за прилагане и отчитане на ефективността на разработения съвременен модел за чуждоезиково обучение на студентите от НСА „В. Левски“, който съчетава традиционното и електронното обучение.

Първа глава на дисертационния труд съдържа достатъчен обем от информационен материал, отразяващ изчерпателно теоретичния и експериментален опит в областта на изследвания проблем. Последователно са изследвани теоретичните и практико-приложни аспекти на концептуалната постановка на проблема: *подходи* към дефиниране и изследване на компонентите на електронно-базираното обучение; *понятието* електронно обучение; теоретични *модели* за дизайн на електронното обучение; *среды* за електронно обучение; учебната среда Moodle; учебната среда Nicenet; учебната платформа WEB 2.0; *специфични характеристики* на чуждоезиковото обучение; *особености* на обучението по чужд език в НСА „В. Левски“.

Осъществен е обстоен литературен обзор и са и проучени трудовете на редица наши и чужди специалисти. Цитирани са коректно голям брой автори, чийто мнения са обобщени. *Анализите и личното мнение на Славова върху теоретичните проучвания я представят като добър научен работник.*

Теоретичната част на дисертацията е в обем от 57 страници.

В глава - втора на дисертационния труд са разгледани методологичните въпроси, свързани с хипотезата, обекта, предмета, целта, задачите, организацията на изследването. Посочени са етапите на работа и методическия инструментариум. Правилно са формулирани целта и задачите на изследването.

Проведено е лонгитудинално изследване (2010 г. – 2013 г.) с генерална съвкупност от 263 студенти от първи и трети курс от Треньорски факултет, първи и втори курс от Учителски факултет. В предварителното проучване участват 164 студенти от първи и трети курс от Треньорски факултет и студенти от втори курс от Учителски факултет. В експерименталното проучване на базата на генералната съвкупност е формирана представителна извадка от 99 студенти.

На основата на получените резултати от предварителното изследване е разработена и приложена оригинална концептуалната рамка на технологичен модел за чуждоезиково обучение. Уточнени са съдържателните му параметри, както и функционалното му структуриране.

Педагогическият модел за смесено обучение (традиционно и електронно) по чужд език е апробиран и приложен в рамките на една академична учебна година (2012/2013 г.). За отчитане на влиянието му върху учебните постижения на студентите от НСА „Васил Левски“ е разработен, апробиран и приложен дидактически езиков тест (в началото и в края на педагогическия експеримент). Изследвани са резултатите от проведеното педагогическо наблюдение и са анализирани постиженията на студентите от езиковия тест в началото и в края на експеримента.

Основното съдържание на втора глава показва, че в нея е включен сериозен научен потенциал, разкриващ детайлите на методологията на изследването. Предложени са авторски идеи и решения при разработването на цялостната методика за качеството на процеса на педагогическото взаимодействие в процеса на обучението по чужд език.

В трета глава са представени получените данни в края на изследването. Задълбоченият им анализ е постижение на Славова. Обсъждането им позволява да бъдат разкрити основните фактори, които оказват влияние върху чуждоезиковата подготовка на студентите, бъдещи специалисти по физическо възпитание и спорт. Обучението им трябва да е насочено към изграждането на компетенции, да съдържа индивидуално учене, електронно и дистанционно

обучение, практика под ръководство (supervised practice) добра теоретична и практическа подготовка.

В заключението са обобщени изложените в дисертационния труд виждания и становища на автора по изследвания проблем на базата на резултатите получени в края на изследването.

Достоверност на получените резултати

Осъществена е математико-статистическа обработка на резултатите и е проверена достоверността им. Анализите на данните са описани коректно и компетентно. Доказват, че приложената експериментална методика е ефективна и дава добри резултати. Високите постижения на студентите от експерименталната група свързани с основните знания и умения по задачите „Употреба на езика“, „Четене“, „Говорене“, „Писане“, са добър показател за ефективността на нововъведения педагогически модел на обучение по чужд език.

Автореферат

Авторефератът достоверно възпроизвежда съдържанието на дисертационния труд. Подготвен е в обем 42 страници, компютърно набран текст и е съставен от три части, които се отнасят за общата характеристика, съдържанието, приносите и публикациите по дисертационния труд. Справката за приносите отразява обективно реалните достижения на докторанта.

Публикации по дисертационния труд

Докторантката е представила достатъчен брой, като количество и качество публикации, в които се откроява опита ѝ на университетски преподавател. В тях личи стремежът ѝ към новаторство, дълбочина и прогностичност. Съдържат в себе си резултати, които представляват научни и научно-приложни приноси за решаването на актуални проблеми свързани с оптимизиране на обучението по чужд език на студенти. Имат ясна и логическа издържаност, структура, аргументация и убедителни доказателства, които създават достоверност на основните тези, а стилът ѝ е стегнат и достъпен.

Приноси на дисертационния труд

Предложеният за рецензиране и оценка на дисертационен труд притежава убедителни доказателства за научно-приложни резултати, представени като решения по изследвания проблем. Налице са научни приноси с теоретико-методологически и практико-приложен характер:

1. *Разработен, апробиран и приложен е педагогически модел за смесено (традиционно и електронно) обучение по чужд език, който съчетава предимствата на традиционното обучение и преимуществата на информационните и комуникационните технологии;*

2. *Разработен, апробиран и приложен е нов дизайн на учебните занимания, включващ 24 модула, всеки от които съдържа тема, цел, учебни дейности, материали и ресурси, както и очаквани резултати от обучението;*

3. *Изследвано е влиянието на нововъведения модел за чуждоезиково обучение чрез анализиране на промените на постиженията на студентите от НСА „Васил Левски“ както по отношение на оценките, така и по брой точки по отделните задачи от дидактическия езиков тест.*

4. *Изследвани и анализирани са основните фактори, определящи нагласите на студентите към експерименталния учебен курс за смесено обучение по чужд език и са направени изводи за влиянието на нововъведения педагогически модел.*

Критични бележки, въпроси и препоръки

В дисертационния труд се откриват отделни технически пропуски и грешки, които са характерни за всеки млад учен. Те не омаловажават като цяло труда.

Въпрос към докторанката:

1. Допустимо ли е разработения технологичен модел за чуждоезикова подготовка на студенти да бъде използван за обучение в чужд език на ученици в различни възрасти (начална, средна и горна)?

Препоръка

Препоръчвам на Славова да опише в монографичен труд експерименталната си разработка и получените резултати, за да я ползват специалистите в областта на чуждоезиковата подготовка на студенти, както и всички интересуващи се от проблема.

Заклучение

Дисертационният труд на Весела Славова е задълбочено изследване на актуален проблем. Поставената в дисертацията цел е постигната. Посочените приноси моменти не само обогатяват съществуващите знания, но са и в състояние да подпомогнат теорията и практиката в изследваната област. Трудът изцяло покрива изискванията за ЗРАС, Правилника за неговото прилагане на НСА за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“.

С убеденост давам положителна оценка на дисертационния труд „Информационни и комуникационни технологии в обучението по чужд език при студенти от НСА „Васил Левски“ и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури при да вземе решение за присъждане на Весела Кирилова Славова образователната и научна степен „Доктор“, по научната специалност Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура) професионално направление 1. 3. Педагогика на обучението по физическо възпитание.

.... 05. 2014 г.

Рецензент:.....
(проф. Антоанета Момчилова дпн)